

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 3 marca 2016 r., skierowanym przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G. i M. B., powód (...) S.A. z siedzibą w P., wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, by strona pozwana zapłaciła solidarnie, z weksla, powodowi kwotę 90.500,88 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5 marca 2013 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego w terminie 14 dni od daty otrzymania nakazu zapłaty, a w razie wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty

w postępowaniu nakazowym wniósł o utrzymanie w całości w mocy nakazu zapłaty

w postępowaniu nakazowym i zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania sądowego wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. (pozew – k. 3-8)

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 29 marca 2016 r. w postępowaniu nakazowym, Sąd uwzględnił żądanie pozwu. (nakaz zapłaty w sprawie II Nc 190/16 – k. 70)

W dniu 25 kwietnia 2016 r. strona pozwana złożyła zarzuty od nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i wnosząc o uchylenie nakazu zapłaty w całości i oddalenie powództwa w stosunku do obu pozwanych. Strona pozwana podniosła zarzuty nieistnienia zobowiązania wekslowego o treści wyrażonej w wekslu wobec wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z deklaracją wekslową oraz nieistnienia wierzytelności ze stosunku podstawowego, którą weksel miał zabezpieczać. Nadto pozwani zaprzeczyli, aby kiedykolwiek doszło do dostarczenia przez powodową spółkę paliwa na podstawie zamówienia z dnia 19 grudnia 2011 r. (zarzuty – k. 80-85)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 lutego 2010 r. (...) S.A. zawarł z (...) Sp. z o.o. umowę

nr (...), której przedmiotem była sprzedaż oleju napędowego. Zabezpieczenie płatności za zakupione towary i usługi stanowił wystawiony przez pozwaną spółkę weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową z dnia 10 lutego 2010 r. Weksel został poręczony za wystawcę do wysokości niezapłaconych należności i odsetek za zwłokę przez M. B.. Pozwana spółka zakupione paliwo przeznaczała na własny użytek. (umowa nr (...) wraz z załącznikami – k. 32-45, kserokopia weksla – k. 23, deklaracja wekslowa – k. 24)

Zgodnie z instrukcją odbioru i rozliczania paliw silnikowych przy realizacji dostaw transportem samochodowym dostawcy, stanowiącą załącznik nr 3 do rzeczony umowy, po przyjeździe cysterny do odbiorcy, osoba przyjmująca dostawę przy udziale kierowcy jest obowiązana do sprawdzenia w dowodzie wydania, czy dostawa nie przekracza wolnej pojemności w zbiornikach stacji – dokonać pomiaru zapasu w zbiorniku, do pobrania przed rozładunkiem próbki przyjmowanego paliwa z każdej komory autocysterny.

(załącznik nr 3 – k. 39-43)

W dniu 19 grudnia 2011 r. M. B. – Prezes Zarządu i (...) spółki (...) – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G., uprawniony do samodzielnej reprezentacji pozwanej spółki, zamówił od (...) S.A. 15000 litrów oleju napędowego E., który miał zostać dostarczony do siedziby spółki w G. przy ul. (...) w dniu 21 grudnia 2011 r. Zamówienie opiewało na ilość paliwa, cyklicznie zamawianą przez pozwaną spółkę.

(zamówienie – k. 47, KRS – k. 269-271, zeznania świadka A. Z. – e-protokół, k. 161 v., adnotacja 00:36:35)

(...) S.A. zlecił dostawę zamówionej partii paliwa do spółki (...) Sp. z o.o. przewoźnikowi – spółce (...) S.A., a ta z kolei zleciła dostawę podwykonawcy – A. C. (1) prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...) – A. C. (2). Przedsiębiorstwo posiadało nowe modele cystern. Każda posiadała legalizowany licznik ilości paliwa.

(zeznania świadka R. S. – e-protokół, k. 179, adnotacja 00:48:26, zeznania świadka A. R. – e-protokół, k. 178-178 v., adnotacja 00:26:35, zeznania świadka K. C. – protokół, k. 241-241 v., zeznania świadka J. G. – e-protokół, k. 161, adnotacja 00:17:36, świadectwo legalizacji autopompy – k. 117)

W dniu 21 grudnia 2011 r. kierowca M. K. – pracownik A. C. (1), ciągnikiem o nr rej. (...) z cysterną o nr rej. (...), pobrał produkt z terminalu paliw PKN (...) nr (...) w M.. Tego dnia przewidziane były dostawy do trzech odbiorców – dwie komory cysterny zawierały produkt dla pozwanej spółki, pozostałe trzy komory miały być dostarczone dwom innym klientom. Cysterna wyjechała z terminalu paliw o godzinie 8:56. Trasę M.-G. cysterna przebyła w czasie 1 godziny 47 minut, bez żadnego postoju.

(dowód wydania paliwa do cysterny z 21.12.2011 r. – k. 48, zeznania świadka J. G. – e-protokół, k. 161, adnotacja 00:25:55, zeznania świadka M. K. – e-protokół, k. 177 v., adnotacja 00:04:43, wydruk z tachografu z 21.12.2011 r. – k. 49)

Około godziny 11:00 cysterna z paliwem przyjechała do miejsca dostawy tj. siedziby spółki (...) Sp. z o.o. T. B. był obecny w czasie rozpoczynania rozładunku cysterny. Poprosił kierowcę cysterny o jej przestawienie. Rozładunek miał się odbyć poprzez autopompę, czyli z opomiarowaniem. T. B. wskazał zbiorniki, do których należało rozładować paliwo. Paliwo nie mieściło się w jednym zbiorniku, dlatego rozładunek nastąpił do dwóch zbiorników. Zbiorniki paliwowe w (...) Sp. z o.o. w G. są tak skonstruowane, że nie wiadomo ile znajduje się w nich paliwa. Stan paliwa sprawdza się listwą, a dostawy wpisuje w zeszytach. Tego dnia przed rozładunkiem T. B. nie dokonał pomiarów, ani nie pobrał próbek. W trakcie rozładunku odszedł.

(zeznania świadka M. K. – e-protokół, k. 177 v.-178, adnotacja 00:04:43, 00:12:46, zeznania pozwanego M. B. – e-protokół, k. 273 v., adnotacja 00:33:19, zeznania świadka T. B. – e-protokół, k. 273, adnotacja 00:16:26)

Kierowca rozładował paliwo do wskazanych zbiorników i poprosił T. B. o podpisanie dowodu wydania. T. B. odmówił podpisania dowodu wydania, nie przyjął też wydruku z pompy autocysterny, za pomocą której zostało wypompowane paliwo z cysterny do zbiornika spółki (...) Sp. Z.o.o. Nie dokonał na dowodzie wydania żadnych adnotacji czy uwag. M. K. powiadomił o zaistniałej sytuacji dystrybutora (...) S.A. w P. – A. R. oraz K. C. z (...) – A. C. (2).

(zeznania świadka M. K. – e-protokół, k. 177 v., adnotacja 00:04:43, zeznania świadka A. R. – e-protokół, k. 178, adnotacja 00:26:35, zeznania świadka R. S. – e-protokół, k. 179, adnotacja 00:48:26, zeznania świadka J. G. – e-protokół, k. 160 v., adnotacja 00:09:43, dowód wydania paliwa do cysterny z 21.12.2011 r. – k. 48, zeznania świadka K. C. – protokół, k. 241-241 v.)

Po uzgodnieniach z (...) S.A. w P., K. C. zaordynował, aby M. K. zabrał dokumenty i udał się z dalszymi dostawami, gdyż wymaga tego plan dostaw.

(zeznania świadka K. C. – protokół, k. 241-241 v., zeznania świadka M. K. – e-protokół, k. 177 v., adnotacja 00:12:46)

W dniu 22 grudnia 2011 r. (...) S.A. w P. wystawił fakturę VAT nr (...) na kwotę 78.944,68 zł za dostarczony w dniu 21 grudnia 2011 r. olej napędowy w ilości 15173 L. Spółka (...) Sp. z o.o. odmówiła zapłaty.

(faktura VAT – k. 50)

W dniu 9 lutego 2012 r. odbyło się spotkanie z udziałem przedstawicieli (...) S.A. i pozwanej spółki. Przeanalizowano wydruk z licznika autocysterny z dowodem wydania i tachografem. Tachograf posiada ustawienia czasu środkowoeuropejskiego. Cysterna użyta w tym dniu do rozładunku posiadała legalizowany licznik ilości paliwa. Po zrzucie paliwa licznik generował wydruk ilości paliwa. Wydruk potwierdził, że ilość paliwa rozładowanego była zgodna z dowodem wydania. Czas na wydruku wskazywał, gdzie rozładunek się odbywał, co było kompatybilne

z tachografem i czasem pracy kierowcy. Pozwana spółka nie wszczęła procedury reklamacyjnej. Nie osiągnięto porozumienia.

(zeznania świadka J. G. – e-protokół, k. 160 v.-161, adnotacja 00:09:43, 00:17:36, zeznania świadka A. Z. – e-protokół, k. 161, adnotacja 00:28:29, pismo – k. 202, zeznania świadka K. C. w sprawie II K 210/14 – protokół rozprawy głównej, k. 57, świadectwo legalizacyjne – k. 117, zeznania świadka K. C. – k. 241-242)

Pismem datowanym na dzień 6 grudnia 2012 r. powód wypowiedział pozwanej spółce umowę nr (...) z dnia 10 lutego 2010 r. zgodnie z § 14 pkt 1 niniejszej umowy ze skutkiem rozwiązania na dzień 31 marca 2013 r.

(pismo – k. 46)

W dniu 11 lutego 2013 r. powód wezwał stronę pozwaną do zapłaty kwoty, informując jednocześnie, iż na dzień 4 marca 2013 r. zostanie wypełniony weksel in blanco na kwotę 90.500,88 zł wystawiony przez dłużników, jako zabezpieczenie roszczeń wynikających z zawartej między stronami umowy. Wezwanie pozostało bezskuteczne.

(wezwania do wykupu weksla – k. 26, k. 29)

(...) S.A. w P. podjął próbę ugodowego zakończenia sporu dotyczącego zapłaty faktury VAT nr (...) poprzez zawezwanie pozwanej spółki do próby ugodowej. Na posiedzeniu sądowym w dniu 16 grudnia 2013 r. nie doszło do zawarcia ugody i sąd zakończył postępowanie pojednawcze.

(protokół – k. 68)

Wyrokiem z dnia 22 marca 2016 r. w sprawie II K 210/14 Sąd Rejonowy w Piasecznie uniewinnił M. B. od popełnienia zarzucanego mu czynu tj. czynu z art. 286 § 1 k.k. (...) S.A. w P. złożył apelację od powyższego wyroku.

(wyrok w sprawie II K 210/14 – k. 159, załączone akta sprawy karnej)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów oraz na podstawie zeznań świadków, w zakresie, w jakim korespondują one z dokumentami.

W pierwszej kolejności, należy podkreślić, że w sprawie bezsporne było to, że strony łączyła umowa z dnia 10 lutego 2010 r., dotycząca dostawy produktów naftowych, określonych w zał. 2, w ilości ustalonej wg postanowień § 4 niniejszej umowy. Przedmiotem tej umowy była sprzedaż oleju napędowego w ramach programu Wyłącznego Zakupu Oleju Napędowego na zasadach określonych w umowie.

Z uwagi na twierdzenia i zarzuty zgłoszone przez pozwanego w zarzutach od nakazu zapłaty, sporna była w pierwszej kolejności kwestia zasadności roszczenia powodowej spółki w zakresie nieistnienia wierzytelności ze stosunku podstawowego, którą miał zabezpieczać weksel in blanco, a następnie nieistnienia zobowiązania wekslowego o treści wyrażonej

w wekslu wobec wypełnienia niniejszego weksla niezgodnie z deklaracją wekslową. Pozwani zaprzeczyli, aby kiedykolwiek doszło do dostarczenia przez powodową spółkę paliwa na podstawie zamówienia z dnia 19 grudnia 2011 r., zatem ustalenia wymagało to, czy rzeczywiście dostawa paliwa w dniu 21 grudnia 2011 r. w siedzibie odbiorcy tj. w G. ul. (...), miała miejsce.

W tym zakresie, będące przedmiotem postępowania dowodowego okoliczności sporne, mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, zostały ustalone na podstawie podanych wyżej dowodów z dokumentów, których prawdziwości żadna ze stron nie zaprzeczyła. Zdaniem Sądu należy, zauważyć, iż strona pozwana kwestionowała doniosłość dowodu w postaci wydruku z tachografu, który ujawnia rozbieżność czasową

w zakresie czasu rozładunku paliwa. Jednakże w ocenie Sądu, tego rodzaju zarzut strony pozwanej, nie zasługuje na uznanie, gdyż tachograf był nastawiony na godzinę wstecz, bo przyjmuje czas środkowoeuropejski (UTC), zatem nie ma mowy o jakiegokolwiek nieuzasadnionej rozbieżności czasowej rozładunku.

Wiarygodne są również zeznania świadków na okoliczności związane z dostawą paliwa do pozwanej spółki w dniu 21 grudnia 2011 r. J. G., A. Z., M. K., A. R., R. S. oraz K. C., z których w sposób bezsprzeczny i jednoznaczny wynika, że do rzeczonyj dostawy paliwa doszło. Zeznania powyżej wskazanych świadków są spójne i wzajemnie się uzupełniają, wprawdzie mogą różnić się, co do szczegółów, jednakże zdaniem Sądu, w zakresie nie mającym znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Wyjaśnienia stanu rzeczy mającego miejsce w dniu 21 grudnia 2011 r. przedstawiane przez T. B., nie są zdaniem Sądu wiarygodne, jeśli weźmie się pod uwagę okoliczność, że T. B. nie uczestniczył nawet do końca w rozładunku paliwa, a następnie był nie obecny w biurze, co uniemożliwiło kierowcy cysterny ustalenie, dlaczego T. B. odmawia podpisania dokumentów wydania produktu. Powoływanie się zaś na brak miejsca w zbiornikach w sytuacji, gdy przyjmujący paliwo nie zmierzył jego ilości w zbiorniku tuż przed dostawą, należy uznać za niezgodne z ustalonym przez Sąd stanem faktycznym.

Sąd nadto pominął zeznania świadków A. K. oraz P. N., jako nieprzydatne z punktu widzenia rozstrzygnięcia, gdyż świadkowie nie posiadali fundamentalnej wiedzy na temat współpracy stron w zakresie dostaw paliwa, a w szczególności okoliczności mających miejsce w dniu 21 grudnia 2011 r. Świadek A. K. nie była obecna przy rozładunku paliwa w dniu 21 grudnia 2011 r., nie pamięta nawet czy tego dnia była w pracy.

Niewiarygodne są zeznania strony pozwanej M. B. na okoliczność braku realizacji zamówienia, na które powoływał się pozwany. Przeczą bowiem temu oprócz zapisów umownych, działania strony powodowej, która podjęła inicjatywę wyjaśnienia okoliczności sprawy, przedstawiła na poparcie swojego stanowiska nie budzące wątpliwości dokumenty. Strona pozwana, choć ciążył na niej obowiązek udowodnienia faktów, z których wynikają dla niej skutki prawne, nie zaproponowała nadto żadnego dowodu przeciwnego.

Na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie, Sąd dokonał ustaleń faktycznych istotnych, a zarazem wystarczających dla rozstrzygnięcia sprawy. W sprawie nie pozostały zaś żadne niewyjaśnione fakty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Nie ulega wątpliwości, iż zawarta pomiędzy stronami umowa dotycząca dostawy produktów naftowych do spółki (...) Sp. z o.o. w G. – z uwagi na jej zakres – stanowiła umowę sprzedaży, na podstawie której strona powodowa zobowiązała się do sprzedaży a strona pozwana do kupna produktów naftowych wyłącznie od (...) S.A w P.. Zgodnie z art. 535 k.c. przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. Umowa sprzedaży jest czynnością prawną dwustronnie zobowiązującą (wzajemną), konsensualną, odpłatną i kausalną.

Zgodnie z załącznikiem nr 3 w/w umowy odbiór produktów paliwowych następował w drodze realizacji dostaw transportem samochodowym strony powodowej.

W rozpoznawanej sprawie strony bowiem porozumiały się, co do tego, iż dostarczenie produktów naftowych nastąpi do zbiorników w siedzibie spółki (...) Sp. z o.o. w G. przy ul (...). Zatem dostarczenie towaru (...) S.A. w P. wykonał przy pomocy transportu najętego od (...) – A. C. (2), przedsiębiorstwa, które posiadało nowoczesne autocysterny, wyposażone w sprzęt pomiarowy, posiadający aktualne certyfikaty legalizacyjne. W takiej sytuacji wydanie rzeczy, jako spełnienie obowiązku z art. 535 k.c., dokonało się z chwilą objęcia produktów naftowych w posiadanie przez kupującego, czyli wyładowania oraz pokwitowania odbioru. W niniejszej sprawie nie doszło do pokwitowania odbioru rozładowanego paliwa z niewyjaśnionych przez obowiązanego do nadzoru odbioru T. B., który w fazie rozładunkowej nie był obecny na terenie, gdzie doszło do zrzutu paliwa. Tym niemniej, w świetle ustalonego stanu faktycznego i

przeprowadzonego postępowania dowodowego, ponad wszelką wątpliwość sprzedający – (...) S.A. wywiązał się z ciążących na nim obowiązków umownych, zgodnie z zamówieniem kupującego z dnia 19 grudnia 2011 r.

Odpłatność w umowie sprzedaży wiąże się z zapłatą ceny, a zatem jednym z podstawowych obowiązków kupującego jest zapłata ceny sprzedawcy. Cena, jako składnik przedmiotowo-istotny umowy sprzedaży, musi być określona w pieniądzu, gdyż inny rodzaj ekwiwalentu przeradza umowę w zamianę, czasem staje się ona szczególnym, nienazwanym ustawowo rodzajem sprzedaży, np. tzw. sprzedaż barterowa w obrocie zagranicznym. Mówiąc krótko, sprzedaż w obrocie gospodarczym musi się stronom subiektywnie opłacać. Zapłata ceny, podobnie jak wydanie rzeczy, stanowi zdarzenie będące przejawem wykonania umowy sprzedaży. Na tle niniejszej sprawy nie ulega wątpliwości, iż strona pozwana nie wywiązała się z ciążącego na niej obowiązku – zapłaty za dostarczony towar. Skoro kupujący otrzymał towar, a nie dokonał nawet żadnych adnotacji na dowodzie wydania uzasadniających wszczęcie postępowania reklamacyjnego, to bezsprzecznie jest obowiązany do zapłaty ceny za otrzymane produkty naftowe. Sąd wskazuje przy tym na obowiązywanie reguły pacta sunt servanda, bowiem jej znaczenie nie budzi wątpliwości pomimo tego, że zasada ta nie została wyrażona wprost w przepisach ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 ze zm., dalej „kodeks cywilny”) regulującej podstawowe zasady prawa umów. Jako logiczną konsekwencję i swego rodzaju potwierdzenie obowiązywania ww. reguły postrzega się jednak m.in. art. 354 §1 kodeksu cywilnego. Przepis ten nakłada bowiem na dłużnika wyraźny obowiązek wykonania zobowiązania, które na siebie przyjął, zgodnie z jego treścią i określa sposób w jaki to wykonanie powinno nastąpić.

Już tylko na marginesie należy wskazać, iż zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Strona pozwana w niniejszej sprawie nie przedstawiła, żadnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń w zakresie braku dostawy paliwa w dniu 21 grudnia 2011 r. Nadto Sąd zwraca uwagę, iż powołując się na pomiary listwą oraz zeszyty dostaw, nie zgłoszono takowych dowodów, a twierdzenia strony pozwanej w tym stanie rzeczy wydają się gołosłowne, nie znajdują poparcia w zgromadzonym materiale dowodowym. Jednocześnie Sąd podkreśla, że strona pozwana nie zachowała procedury postępowania przy rozładunku, zgodnie z którą odbiorca przed dokonaniem zrzutu paliwa winien dokonać pomiarów ilości paliwa znajdującego się w zbiornikach, a dodatkowo pobrać próbki paliwa, czego jak sam T. B. twierdzi, nie uczynił tego dnia.

W tej sytuacji dalsze rozważania dotyczące zarzutu nieistnienia zobowiązania wekslowego o treści wyrażonej w wekslu wobec wypełnienia niniejszego weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, w tym stanie rzeczy wydają się zbędnymi.

Na tle powyższych rozważań żądanie strony powodowej podlegało uwzględnieniu w całości wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 5 marca 2013 r. do dnia zapłaty. Wysokość roszczenia nie była kwestionowana, gdyż wynikała ona z faktury wystawionej przez stronę powodową w związku z realizacją zamówienia z dnia 19 grudnia 2011 r.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zapadło w oparciu o art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.